



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitulvm XIX. Venientes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

aureis valere existimat, ac postea comperitur valere tantum aureis 50. obligatur alium æquivalentem suæ intentioni vnionem, aut æstimationem eius tradere, dummodò ponamus intentionem jurantis non fuisse, per se restrictam ad huncce numero vnionem, sed principalem eius intentionem fuisse, subuenire puellæ dote data; per accidens autè & materiale fuisse, quod vnionem illū tradere voluerit, ratus habere valorem aureorum 1000. ita vt, si id non ignorasset, aliud quidpiam tanti valoris desigñasset. Cætera quæ de monetarum mutatione hîc Canonistæ tradunt, reperies in cit. c. 5.

6 Notandum V. Substitutum imitatur ac præ se fert naturam & conditiones eius, cui substituitur, ita sumitur ex hoc capitulo. Cum enim monetæ Antecessoris abolendæ essent, iussit Pontifex in earum locum monetæ substitui inciso nomine patris, perinde ac si ab ipso cusæ essent, quod ipsum in picturis fieri solet, vt abolitæ renoventur, perinde ac si eadem fuissent, sed in instrumentis id non est concessum, propter periculum fraudis, vt *Gloss. marg. hic advertit.*

CAPITVLVM XIX.

Venientes.

PARAPHRASIS.

Civis Tudertinus à Consulibus civitatis ad Dominium Papæ pertinentis, per sententiam damnatus fuit ad restitutionem possessionum quarundam, & quamvis ipse à sententia Romam appellavit, nihilominus Consules eam executi sunt. quâ de re Innoc. III. ipsos reprehendendos esse censuit, cum etiam leges saculares appellationis beneficium post latam sententiam grauatim concedant. Verùm Consules in excusationem attulerunt, id factum ab ipsis secundum obligationem iuramenti, quod ipsi in susceptione officij edere solent, quod latas sententias super mutuis & fideiussoribus intra dies 28. executioni mandabunt. Hanc excusationem reiecit Pontifex Innocentius III.

Quia etiam alij Judices iurare coguntur, quod secundum leges iudicabunt, & tamen hoc non obstante iustas appellationes admittere debent, ideò mandat Consulibus civitatis, vt in posterum appellationibus interpositis deferant, cum in iuramento ipsorum, jus Superiorum exceptum intelligatur; civem autem illum reducant in possessionem bonorum, sicuti eam habuit tempore appellationis, & nisi id spontè faciant, commisisse se, inquit Papa, Episcopo Nucerinò, vt ad id per censuram, compellantur.

SUMMARIVM.

1. Argumentum à lege ad consuetudinem solidum est.
2. Iudices in assumptione officij, iurare debent, quod secundum leges iudicare velint.
3. Iuramentum editum circa materiam juris, interpretandum est secundum terminos juris.
4. Iuramentum promissorium intelligi debet saluo jure superioris.
5. Iuramentum quod & quatenus cedit in præiudicium alterius, invalidum est.
6. Subditus in aliena regione, jurans se inde non abiturum, donec debita soluat, abire potest, si revocetur à superiore.
7. Limitatur tamen hac doctrina.
8. Attentata post appellationem, prius restituenda sunt, quam iudex de iustitia appellationis cognoscat.

Notandum I. Bonum est argumentum à lege ad consuetudinem seu jus consuetudinis, quia jus non scriptum seu consuetudine introductum æquivaleret legi scriptæ. vt docui *l. i. tr. 4. c. ult. n. i.*

Notandum II. Iudices in assumptione officij iurare debent, quod secundum leges iudicare velint, *Authent. iurandum, quod præstat, ab his, qui administrationem accipiunt. iuncta Gl. verb. Visum.*

Notandum III. Iuramentum editum circa materiam juris, interpretandum est secundum terminos juris. Ratio reddi debet; quia iuramentum obligationem juris, super quod

quod fertur, non extendit, sed tantum intendit siue auget iaten siue non extensiue. Sicuti explicauit. *l. 4. tr. 3. c. 9. Coroll. 2. n. 6.* ita fumitur ex hoc cap. & tradit *Imol. hic. n. 2. Alexand. de Nauo. n. 32. & alij.*

Exemplum habes hic. Iudex iurauit, quod uellet sententiam latam intra certum tempus exequi, interpretandum est, si executioni ea mandari debeat, non item si propter interpositam appellationem sententia suspensa manere debeat, uide quae copiose dixi. *l. 4. tr. 3. c. 9. Coroll. 2.*

4 Not. IV. In omni iuramento promissario jus superioris exceptum intelligitur, siue ut aliis uerbis dicam: Iuramentum promissorium intelligi debet, saluo iure Superioris, ita hic *Innoc. III. & docui cit. c. 9. num. 4. Coroll. 2.*

Exemplum habes hic, si Consules iurent, quod sententiam a se latam exequi uelint, subintelligi debet exceptio: nisi ad superiorem appellatum sit, quia jus recipiendi appellationem, quod superiori debetur, ab inferioribus tolli non potest. Addit *Alexand. de Nauo. hic. n. 32.* quod iuramentum etiam non ualet, quatenus cedit in praedictum alterius cap. *Cum contingat. 28. juncta gl. magna. not. vlt.*

6 Porro exinde colligit *Abbas hic. n. 3. Alexand. de Nauo. n. 16.* non obstante, quod subditus in aliena regione existens, iurauit se non abiturum, donec debitum soluat, abire posse, si a Superiore suo reuocetur, quia in tali iuramento exceptum censetur jus & auctoritas Superioris, qui ratione domicilii sibi subditum reuocare potest.

7 Limita 1. Quod interdum ratione scandalii vitandi Superior subditum reuocare non debeat.

8 Limita 2. Quod interdum Superior licentiam dedisse censetur ita iurandi, quando uidelicet Clericum ad Academiam misit studendi causa, consequenter debita studiorum causa contracta dissoluendi; consequenter etiam facultatem dedisse censetur tam diu commorandi, donec dissoluta sint, si aliter abeundi licentia non impetretur. Ita *Abbas hic monet. n. 3.* propterea quod con-

cesso principali, censetur etiam concessa accessoria, & concesso sine, censetur etiam concessa media necessaria, quod aliis uerbis dici solet: Concesso uno, censetur ea omnia concessa, sine quibus illud expediri non potest. *c. Praterea. s. c. Prudentiam. 21. in fine, de officio Delegati.*

9 Not. V. Quae post interpositam appellationem attentata sunt, prius restitui debent ex mandato Iudicis ad quem appellatum, quam is de causa & iustitia appellationis cognoscat. Ita *glossa finalis hic. & habetur in cap. Non solum. 7. de appellationibus in 6. c. Pastoralis. 28. §. Praterea, de officio Delegati.*

CAPITVLVM XX.

Ad nostram.

PARAPHRASIS.

I. & G. Petro usuras persoluerunt, iuramento confirmantes, quod eas nec per se, nec per alium repetere uellent, neque apud Iudicem Ecclesiasticum aut saecularem super ijs querelam proponere, contra uero Petrus testamentum condidit, in quo haeredes obligauit, ut omnibus a quibus usuras acceperat, restitutionem earumdem facerent, cum I. & G. timore praestiti iuramenti usuras repetere non auderent, etiam haeredes restituere intermiserunt; hoc cognito, mandauit *Innoc. III.* Archiepiscopo Pisano, ut publice in Ecclesia promulget, aut promulgari faciat, ut qui huius rei notitiam habent, ad ferendum testimonium procedant, & si ex testimoniis, siue aliis documentis constiterit, ita actum esse, sicut dictum fuit, haeredes per Censuram Ecclesiasticam ad usuras, quas Pater eorum accepit restituendas, compellant.

SUMMARIUM.

1. *Crimen usurae est fori mixti.*
2. *Usurarius heredi mandare potest, ut usuras ijs a quibus acceptae sunt restituat, non obstante iuramento de non repetendo.*
3. *Quid*